

ANIA BRODA
& JACEK HAŁAS
& JAN KIERNICKI

Gwiazdo jasności

PROGRAM

Wierni chrześcijanie pochwalmy Maryję
pieśń pielgrzymkowa, *Śpiewnik*
Pelpliński (melodia ze zbiorów KUL)

Ciebie na wieki wychwalać będziemy
melodia tradycyjna z XVII w.
(ze zbiorów KUL),
tekst: *Śpiewnik* ks. J. Siedleckiego

Gwiazdo jasności
melodia od śp. Józefy Szymołon,
babci Pani Ani Brody (Kurpie Białe),
tekst: *Śpiewnik* ks. J. Siedleckiego

Witam Cię, witam, Królowo niebieska
trzygłosowa rotuła maryjna z XVIII w.
z książeczki *Owczarnia w dzikim polu*
ks. S. Brzeżańskiego

Pieśń o wędrowce św. Rodziny
melodia: Jacek Hałas,
tekst tradycyjny

Kto Maryję kocha
mazurek (ze zbiorów KUL)

Zdrowaś Maryja Bogarodzico
Śpiewnik Pelpliński
(melodia ze zbiorów KUL)

Matko niebieskiego Pana
Śpiewnik Pelpliński
melodia tradycyjna

Gdyśmy przyszli do kościoła Królowa

melodia tradycyjna (ze zbiorów KUL),
tekst: *Śpiewnik* ks. M. M. Miodusze-
skiego

Pani nieba i ziemi

pieśń dziadowska (ze zbiorów KUL)

Chodzony polski

polonez (z zapisów Instytutu Sztuki PAN,
zbiory z Warmii i Mazur)

Szła Panna z kościoła

pieśń apokryficzna (ze zbiorów Oskara
Kolberga)

ANIA BRODA

cymbały, śpiew

JACEK HAŁAS

lira korbowa,

instrumenty tradycyjne, śpiew

JAN KIERNICKI

lutnie, śpiew

Pieśni maryjne, które składają się na ten repertuar, powstały w większości w okresie od XVII do XIX w. i pochodzą z najstarszych znanych przekazów. Teksty pełne poetyckich obrazów zawierają w sobie głębię teologicznej myśli wyrażoną prostym, zrozumiałym dla ludu językiem, niepozbawionym jednak swoistego piękna, charakterystycznego dla staropolskiej liryki. Melodie, poprzez „szlachetność” rysunku linii melodycznej, czerpią wątki i motywy ze spuścizny chorałowej, która przez wieki kształtowała porządek

stylistyczny kościelnej muzyki. Melodie te przejęte, przyswojone, przetworzone przez ludowych wykonawców, a zarazem odbiorców, do dziś stanowią swoisty normatyw poczucia sakralności, ciągle jeszcze obecny w intuicyjnym poczuciu estetyki w tradycyjnej kulturze muzyczno-religijnej.

Większość repertuaru pochodzi z tradycji ludowej, powstałej na potrzeby tak zwanego domowego kościoła, która nie służyła początkowo w liturgii. Stąd niezwykle zróżnicowana melodyka i rytmika tych pieśni. Na przykład *Kto Maryję kocha* jest melodią mazurkową a pieśń *Wierni chrześcijanie, pozdrówmy Maryję* charakterem i linią melodii przypomina średniowieczne pieśni rycerskie.

Z pewnością do każdego te dawne pieśni maryjne przemówią innym obrazem. Jako forma wyrazu treści religijnych tworzą one osobne uniwersum. Słowa, symbole mienią się w śpiewanych tekstach jak kolorowe kryształki w kalejdoskopie. Może być to obraz Maryi Pośredniczki w komunikacji z Synem Bożym. Znane są takie pieśni, w których zagubiona dusza, nie mogąc wejść do raju, woła na pomoc Matkę Boską, a ta prosi swojego Syna o łaskę dla grzesznej duszy. W innych pieśniach odnajdujemy takie zwroty, jak „forta rajska”, czyli „uliczka rajska” jako określenie dla Maryi. Z jednej strony matka ziemską, bliska nam, rozumiejąca ludzką kondycję. Słuchająca i pomocna w najbardziej beznadziejnych sprawach.

Z drugiej strony Pani otoczona zapachem świętości, ziół i kwiatów symbolizujących czystość i niewinność. Bliska nam w historii biblijnej, ale też jako ikona czy święty obraz przechowywany przez stulecia. Obecna w pieśniach o cudach i pieśniach przeciw zarazie, chorobie i nieszczęściu.

W programie znajdują się między innymi utwory: pieśń pielgrzymkowa *Wierni chrześcijanie pochwalmy Maryję*; pieśń w rytmie starodawnego poloneza *Ciebie na wieki wychwalać będziemy*; śpiewana litania *Gwiazdo jasności* i inne wywodzące się z tradycji wybitne przykłady różnych form polskich ludowych pieśni o Matce Bożej.

**KRAJOWY
PLAN ODBUDOWY**

Rzeczpospolita Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU